

Betreft: Advies op Visie Sociaal Domein 2024-2028

Datum: 23-10-2023

1. Inleiding

Om te komen tot een advies met betrekking tot de “Visie op het sociaal domein 2024-2028” is gebruik gemaakt van de benadering die bekend is onder de naam ‘de Gouden cirkel van Sinek’.

In deze benadering wordt gestart bij het ‘waarom’. In dit geval bij het waarom of de ambitie met betrekking tot het sociaal domein.

De volgende stap is het uitwerken van het ‘hoe’, dat wil zeggen: op welke wijze het waarom te realiseren en de keuzes die daarbij worden gemaakt.

Tenslotte komt het ‘wat’ aan de orde, bestaande uit de activiteiten gebaseerd op de uitwerking van het ‘hoe’ om het ‘waarom’ en daarmee de ambitie te realiseren.

Uitgaande van deze benadering kan met betrekking tot de uitwerking van de visie het volgende worden gesteld:

- In de visie zijn de doelstellingen uitgewerkt. Deze uitwerking is niet gebaseerd of gerelateerd aan de ambities van het college programma en met name de ambitie ‘Juiste zorg voor iedereen’.
- In de visie worden de uitgangspunten geformuleerd die bijdragen aan het realiseren van de eerder genoemde doelstellingen. Deze uitgangspunten zouden kunnen worden beschouwd als een uitwerking van het ‘hoe’. Echter niet duidelijk wordt op welke wijze de uitgangspunten leiden tot een realisatie van de doelstellingen.
- In de hoofdstukken 2 (werken vanuit de inwoner, het cliëntperspectief) en 3 (lokale uitvoering: Wadd’s special) staat het ‘wat’ centraal. De uitwerking van het ‘wat’ is niet afgeleid van het college programma en de doelstelling van de visie. Hier wreekt zich het ontbreken van de uitwerking van het ‘hoe’.

Om de leesbaarheid van het advies te ondersteunen zijn de ambities uit het college programma en de doelstellingen en de uitgangspunten van de visie opgenomen in dit document. Op basis van de eerder genoemde benadering wordt een nadere analyse van de visie gegeven gevolgd door een conclusie en het advies.

2. College programma 2022 – 2026: als vertrekpunt voor de visie

2.1 Drie ambities: prettig wonen, de juiste zorg en haalbaar duurzaam.

Met als motto 'Thuis in Waddinxveen' lopen er door de bovengenoemde onderdelen drie lijnen: prettig wonen, de juiste zorg en haalbaar duurzaam. Deze drie onderdelen geven niet alleen de grootste uitdagingen aan voor de komende jaren, maar vormen ook de ambities van het college. Het onderwerp duurzaamheid loopt niet alleen door de onderdelen heen, maar vormt in de P&C-cyclus vanaf nu ook een paragraaf.

2.2 Juiste zorg voor iedereen

We willen dat iedereen in Waddinxveen op een gelijke manier mee kan doen

Niet voor iedereen is dat mogelijk. In die gevallen is het belangrijk dat onze inwoners hulp en zorg krijgen die hen goed helpen om mee te kunnen doen in de samenleving.

We willen dat iedereen kan meedoen aan verduurzaming van de gebouwde omgeving

De duurzaamheidskoers is leidend voor de energietransitie. Het vraagstuk van energiearmoede en het voor iedereen mogelijk maken om bij te dragen aan verduurzaming van de gebouwde omgeving nemen we daarin mee. Het omlaag brengen van het energiegebruik moet uiteindelijk ook bijdragen aan het verminderen van de energiearmoede.

We willen dat iedereen die echt zorg nodig heeft, die zorg ook krijgt

Om ook in de toekomst de noodzakelijke zorg te kunnen blijven bieden, is het belangrijk dat de zorg betaalbaar blijft. Een rechtvaardige en tegelijk zorgvuldige aanpak in het sociaal domein vraagt om een stevige sturing. We monitoren en sturen sterk op onder andere het voorkomen en op tijd verminderen van zwaardere zorg. We werken samen met andere gemeenten in de regio om dit te bereiken, en letten hierbij ook op het behalen van onze eigen gestelde doelen. Dit vraagt om een gemeente die hier zowel lokaal als regionaal aandacht voor heeft. De vraag naar zorg en ondersteuning neemt al jaren toe. Dit komt onder andere door de veranderingen in de samenstelling van de bevolking (zoals steeds meer ouderen). We zetten in op effectieve preventie. Dat betekent dat we preventie niet als doel op zich zien, maar dat we laten zien hoe preventie kan helpen bij het voorkomen van en lichtere, veilige zorg. We zetten ons in voor een veilige leefomgeving voor mensen met dementie. We kiezen daar waar mogelijk voor zorg vanuit (eigen) netwerk en de samenleving. Zo normaliseren we de hulpvraag. We ondersteunen diegenen die de informele zorg verlenen.

De visie en ambitie van het college met betrekking tot het sociaal domein is verwoord in college onder de noemer 'Juiste zorg voor iedereen'. De concretisering van deze visie een visie op het sociaal domein vraagt om een uitwerking van de vraag **hoe** dit te realiseren en vervolgens **wat** er gedaan moet worden.

3. Doelstellingen en uitgangspunten visie 2024-2028

Om onze ambitie dat inwoners die zorg nodig hebben die zorg ook kunnen krijgen en waar te (blijven) maken, werken wij aan de volgende strategische doelstellingen:

- We willen dat iedereen tot zijn recht komt en zichzelf kan redden in de samenleving
- Als er ondersteuning nodig is, vindt deze zoveel mogelijk thuis plaats en/of in de eigen woon- en leefomgeving Visie Sociaal Domein 2024-2028
- Normaliseren – Niet elk gedrag is een probleem waar hulp bij nodig is. Onze maatwerkondersteuning is alleen bedoeld voor mensen die zonder deze hulp echt vastlopen.
- Hierin zit ook een fasering: zelf verantwoordelijk, dan samen met netwerk, eventueel met lichte ondersteuning. Als dit allemaal niet werkt en mensen lopen vast, dan is er de mogelijkheid voor een maatwerkvoorziening, eventueel in combinatie met andere vormen van ondersteuning. • Passende zorg – Het gaat om de effectiviteit en tegelijkertijd ook om betaalbaarheid. • Duurzaam (gericht op de toekomst).

Het werken aan de realisatie van de bovengenoemde doelstellingen doen wij aan de hand van de volgende uitgangspunten:

- Eigen leven, eigen verantwoordelijkheid – Ondersteuning vanuit de gemeente is niet altijd noodzakelijk. We stimuleren dat inwoners hun eigen problemen kunnen oplossen.
- Iedereen kan, op zijn eigen niveau, meedoen – Iedere inwoner mag er zijn, inclusief zijn of haar bijzonderheden, uitdagingen en minder leuke kanten die het leven óók heeft.
- Samenredzaamheid – Wij verwachten hierin van inwoners dat ze elkaar ook een handje helpen.
- Inzet op preventie – We signaleren problemen zo vroeg mogelijk en lossen deze op met zo licht mogelijke vormen van hulp en ondersteuning.
- Integraliteit in maatwerk - Een probleem of uitdaging in het leven staat meestal niet op zichzelf. We kijken breder naar een hulpvraag en sluiten zo goed mogelijk aan op de leefwereld van inwoners. Waar dat nodig is, bieden wij ondersteuning in de vorm van een maatwerkvoorziening.
- Duurzaam omgaan met de situatie - Ons aanbod is niet alleen gericht op de problematiek zelf, maar voor een belangrijk deel op het vinden van een structurele verbetering of, op zijn minst, stabilisatie van de situatie.

4. Nadere analyse van de visie op het sociaal domein

4.1 Korte schets van de inhoud

In de uitwerking van de Visie Sociaal Domein 2024-2028 komen een groot scala van onderwerpen aan bod. Grofweg bestaat uit de visie uit drie onderdelen. Om te beginnen in het eerste hoofdstuk de ontwikkelingen die van invloed zijn op de regels en daarmee de uitvoering binnen sociaal domein. Het tweede deel bestaat uit de hoofdstukken 2 (werken vanuit de inwoner, het clientperspectief) en 3 (lokale uitvoering: Wadd's special). De rode draad die in de uitwerking van deze hoofdstukken naar voren komt, is een beschrijving van de activiteiten die door de gemeentelijke organisatie worden uitgevoerd met betrekking tot met name de WMO en in de marge de Jeugdwet en de Participatiewet. In deze uitwerking ligt voortdurend de nadruk op onderwerpen als de uitgangspunten, leidende principes en de basishouding om duidelijk te maken dat de inwoner primair zelf verantwoordelijk is en dus als zelfredzaam wordt geschouwd. Dit komt naar voren in zowel de toekenning van een maatwerkvoorziening als de activiteiten met betrekking tot de preventie. Het derde deel omvat de hoofdstukken 4, 5 en 6 daarin komen respectievelijk de lokale belangen, de samenwerking en de relatie met het maatschappelijk domein aan de orde. Tenslotte zijn in de bijlage nadere inzichten en gegevens opgenomen over de uitvoering van de drie centrale wetten. Uit het geheel is niet een eenduidige visie van het college te distilleren met betrekking tot het sociaal domein waar het betreft de rol van de gemeente en die van de inwoner en de afstemming tot elkaar. Enigszins komt dit aan de orde in de hoofdstukken 2 en 3, waarvan de essentie is weergegeven en het feit dat het beperkt is tot de WMO.

4.2 Zonder hoe naar wat

In de hoofdstukken 2 (werken vanuit de inwoner, het clientperspectief) en 3 (lokale uitvoering: Wadd's special) komen de nodige uitgangspunten en leidende principes voorbij. Of en zo ja in welke mate deze zijn afgeleid van de visie en ambitie zoals verwoord in het collega programma, komt niet aan de orde. Met ander woorden de vertaling naar het 'hoe' deze ambitie wordt gerealiseerd binnen het sociaal domein komt niet aan de orde. Dit terwijl de geformuleerde uitgangspunten en principes bepalend zijn voor bejegening van de inwoner en de zorg die wordt geleverd, met andere woorden het 'wat'. De uitwerking die wordt gegeven aan de inzet van het gedachtengoed van de positieve gezondheid is volstaan met een bijzondere vormen van het 'wat'. Er wordt direct overgegaan tot een opsomming van de wetten en regelingen voor elk van de dimensies van de positieve gezondheid. Hoe de benadering van de positieve gezond wordt ingezet om de ambitie 'juiste zorg voor iedereen' inhoud te geven, ontbreekt.

5. Conclusie

De visie op het sociaal domein 2024 – 2028 vindt zijn vertrekpunt niet in het college programma en staat daarmee los van de ambitie van het college ‘juiste zorg voor iedereen’. In de visie staat het handelen van de gemeente centraal en de overwegingen die daarbij centraal staan. De hoofdstukken 2 en 3 zijn eerder een uitgebreide ‘verordening’ dan een visie. Gelet op de inhoud van de visie zoals geschetst in paragraaf 2.1. doet zich de vraag voor wie gezien moet worden als de organisaties en de personen waarvoor de visie bestemd is.

6. Advies

De inhoud van de visie geeft aanleiding voor het opstellen van het volgende advies.

Advies 1: *De term 'zorg' in zowel het college programma als de visie op het sociaal domein 2024-2028, zou moeten verwijzen naar de inspanningen die gericht zijn op het versterken van het vermogen van inwoners van Waddinxveen om hun gezondheid te beheren. Dit omvat het vermogen om zich aan te passen en zelf de regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven.*

Advies 2: *Maak het verband duidelijk tussen enerzijds de ambitie verwoord in het college programma en anderzijds doelstellingen zoals geformuleerd in de visie met de inhoud van de hoofdstukken 2 en 3.*

7. Vervolg

Vanzelfsprekend zijn wij als Participatie Adviesraad graag bereid met u in gesprek te gaan om een en ander toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Aad van Holsteijn
Voorzitter van de PAR